

Temel Alanlar Kapsamında Türk Yükseköğretim Kurumlarının Dünya Sıralamasındaki Yerleri Üzerine Bir Değerlendirme

Can SAKAR¹

Gönderim Tarihi: 06.01.2021

Kabul Tarihi: 05.03.2021

Yayın Tarihi: 19.04.2021

Öz: Üniversitelerin akademik başarılarının objektif bir ortamda değerlendirilmesi, akademik gelişimleri bazında eksik veya yetersiz noktalarını keşfetmeleri ve bu doğrultuda aksiyon almaları açısından kritiktir. Günümüzde yükseköğretim kurumlarının dünya çapındaki sıralamaları, farklı uluslararası kuruluşlar tarafından farklı değişkenler ışığında karşılaştırmalı bir biçimde değerlendirilmektedir. Bu çalışmada, Türk üniversitelerinin 2018 ve 2021 yılları arasında eğitim, sosyal bilimler, sanat ve beşeri bilimler, sağlık bilimleri ve mühendislik ve teknoloji alanlarında Times Yüksek Öğretim Dünya Üniversiteler Sıralamaları (THE) endeksi ile 2018 ve 2020 yılları arasında QS Dünya Üniversiteler Başarı Sıralamaları endeksi esas alınarak dünya üniversiteleri arasındaki yerleri nicelik ve nitelik bakımından karşılaştırılmıştır. Araştırma nitel bir durum çalışması örneğidir. Veriler, doküman analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, Türk yükseköğretim kurumlarının en çok mühendislik ve teknoloji ile sağlık bilimleri alanlarında, en az sanat ve beşeri bilimler alanında başarı gösterdikleri tespit edilmiştir. Türk üniversitelerinin öğretim, araştırma, fakülte bazlı alıntılanma sayıları, akademik tanınırlık gibi yönlerden uluslararası paydaşları arasında geride kaldıkları; devlet üniversitelerinin vakıf üniversitelerine oranla akademik performans yönünden daha başarılı oldukları saptanmıştır. Sonuç olarak Türk yükseköğretim kurumlarının uluslararası paydaşları içerisinde akademik performans açısından istikrarlı bir profile sahip olmadıkları, iç ve dış yapısal özelliklerini geliştirmeleri gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dünya sıralaması, yükseköğretim kurumları, akademik performans.

An Evaluation on the World Rankings of Turkish Higher Education Institutions in the Scope of Fundamental Fields

Abstract: Assessing academic performances of universities in an objective environment is critical in terms of discovering their missing and insufficient points and getting action in that direction. Nowadays, worldwide rankings of the higher education institutions have been evaluated comparatively in light of the different variables by different international companies. In this research, rankings of the Turkish universities in education, social sciences, art and humanities, health sciences, and engineering and technology fields between 2018-2021 has been compared in terms of quality and quantity based on Times Higher Education World Universities Rankings and QS World University Rankings (2018-2020). This research is an example of qualitative case study. Data were analyzed via the document analysis method. As a result, it was determined that Turkish higher education institutions show the highest achievement in the engineering and technology and health sciences fields, whereas they show the lowest achievement in the arts and humanities field. It was also determined that Turkish universities fall behind their international stakeholders in terms of teaching, research, average of citations based on faculty, academic reputation. Additionally, it was observed that public universities are more successful in terms of academic performance than private universities. In conclusion, Turkish universities could not have a stable profile in terms of academic performance among their international stakeholders, they need to improve their internal and external structural features.

Keywords: world rankings, higher education institutions, academic performance.

GİRİŞ

Küreselleşen dünyada kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması ve birçok alanda artan hizmet ihtiyacı, farklı türlerde hizmet arz eden kurumların iç ve dış pazarlarda yürüttükleri rekabet yarışını hızlandıran faktörlerdir. Söz konusu rekabet yarışı, kurumların iç ve dış dinamikleri ve yapısal özellikleri üzerinde gerçekleştirmeleri gereken birçok revizyonu da beraberinde getirmektedir. Bu durum, üst düzey bilimsel araştırma ortamı sunma, bireylerin hedef alanda akademik gelişimlerine katkıda bulunma vb. amaçlar güden yükseköğretim kurumları için de geçerlidir. Öğrencilerin, araştırmacıların ve eğitimin farklı alanlarına ilgi duyan bireylerin, özellikle internet gibi kitle iletişim

¹ University of Kansas, USA, cansakar@ku.edu, ORCID: 0000-0003-2829-7718

araçlarının etkisiyle paydaşları arasında gelişmişlik bakımından öne çıkan ülke ve üniversitelere yönelme eğiliminde oldukları görülmektedir (Saka ve Yaman, 2011). Günümüzde yükseköğretim kurumlarının, belirledikleri vizyoner planlar çerçevesinde kendilerini sürekli geliştirmeleri, gerek akademik ilkeler ışığında daha nitelikli çalışmalar yürüterek bilime hizmet etmeleri gerekse mevcut ve potansiyel öğrencilerinin eğitsel ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamaları beklenmektedir. Üniversitelerin artan rekabet ortamı içerisinde paydaşlarına oranla daha çok tercih edilme eğilimine sahip olmalarında, kendilerini sürekli güncelleştirerek öğrencilerin istekleri doğrultusunda bir marka imajı edinmeleri önemli bir yer tutmaktadır (Özalp vd., 2010). Bu sebeple üniversitelerin güncel gelişmeleri takip ederek uluslararası bir perspektife sahip olmaları, kendilerini akademik, fiziki, sosyal vb. yönlerden sürekli geliştirmeleri, onları paydaşları arasında ön plana çıkaracak bir etken olarak ele alınabilir.

Yükseköğretim kurumlarının küresel bazda belirli bir sıralama içinde bulunmaları, özellikle ulusal çerçevede benzerlerine oranla akademik yönden daha başarılı ve prestijli bir görünüm kazanmaları bakımından bir göstergedir (Marginson ve Wende, 2007). Yükseköğretim kurumlarının birçok alt boyut hesaba katılarak bir sıralamaya tabi tutulmaları ve bu sıralama sonucunda buldukları konular, söz konusu kurumların nicelik ve nitelik bakımından akademik, sosyal ve fiziki durumlarını yansıtan özellikler bütünü olarak değerlendirilebilir. Hazelkorn'a (2013) göre dünya çapında yapılan yükseköğretim sıralamaları, üniversiteler arasında kalitenin önemini anlama ve rekabetçi ortamı artırma hususlarında kritik rol oynamaktadır. Benzer şekilde, söz konusu sıralamaların üniversitelerin yalnızca ulusal düzlemde yeterlilik sahibi olmalarının önemini azalttığı vurgulanmaktadır (Hazelkorn, 2014). Bu bağlamda üniversiteler adına uluslararası sıralama endeksleri, akademik yetkinliğin ispatı ve tanınırlığın artması noktalarında önemli bir etmen olarak kabul edilebilir (Hou ve Jacob, 2017). Yükseköğretim kurumlarının sıralama esaslı başarıları, uluslararası anlamda rekabet gücüne sahip olduklarının bir belirtisi olduğu kadar akademik gelişim ve nitelikli bilimsel araştırma yapabilme erki bağlamında da kendilerini ön plana çıkaran tanıtıcı bir araçtır (Aguillo vd., 2010). Bu bağlamda, yükseköğretim kurumlarının benzerleri arasında daha üst sıralarda bulunmak istemelerinde birçok durum etkili olmaktadır. Parlak öğrenciler tarafından tercih edilme isteği, iç ve dış kaynaklı hibe destekleri elde etme gereksinimi, yükseköğretim kurumlarının belirli bir sıralamada olmak ve bu sıralamayı mümkün olduğunca korumak istemelerinde etken faktörlerdir (Altbach, 2006).

Uluslararası sıralamalar, üniversitelerin yanı sıra daha büyük ölçekte etkiler de oluşturmakta, ülkelerin ulusal yükseköğretim politikaları ve vizyonları üzerinde de etken faktörler konumundadır (Dembereldorj, 2018). Thakur'a göre (2007: 89), "sıralamalar ulusal hükümetleri özellikle hibelerin paylaşılması açısından etkilemektedir". Öte yandan, üniversitelerin belirli bir sıralama içerisinde olmak istemelerinde eğitim hizmetinden faydalanan bireylerin eğitim kurumlarından beklentilerinin karşılanmasını istemeleri bir diğer gerekçedir (Clarke, 2007). Bir başka açıdan ise yükseköğretim kurumlarının belirli bir sıralama dahilinde yer almaları, bilimsel açıdan belirli bir kalitede olduklarının soyut söylemler yerine somut bir kanıtı olarak algılanabilir (Birnbaum, 2007). Bu bağlamda özellikle yükseköğretim kurumlarının dünya çapında akademik gelişmişlik açısından hangi noktada olduklarını gösteren uluslararası sıralamalarda alınan dereceler, doğru aksiyon almalarında rol oynamaktadır. Günümüzde birçok farklı uluslararası sıralama kuruluşu tarafından yapılan ölçümler esas alınarak üniversitelerin benzerleri içerisindeki sıralamaları belirlenmektedir. Bu bağlamda, Times Yüksek Öğretim Dünya Üniversite Sıralamaları (THE) Endeksi ve QS Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi (QS) öne çıkan uluslararası sıralama kuruluşlarıdır (Arkalı Olcay ve Bulu, 2016). Söz konusu sıralamalar; Times Yüksek Öğretim Dünya Üniversite Sıralamaları

(THE) Endeksi tarafından öğretim, araştırma, alıntılanma sayıları, ticari kazanç ve uluslararası görünüm olmak üzere toplam 5 farklı değişken ışığında oluşturulmakta ve her yıl güncellenmektedir (THE, 2021). QS Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi ise akademik tanınma, çalışan tanınması, fakülte bazlı alıntılanma sayıları olmak üzere 3 temel kriter esas alarak dünya üniversiteleri arasındaki başarı durumlarını betimlemektedir (QS, 2021). Bu bağlamda, Türkiye’de yer alan üniversitelerin uluslararası alanda mevcut başarı durumlarının takibinde, söz konusu sıralama endekslerinin göstergeleri bir referans noktası olarak değerlendirilebilir. Sıralama endeksleri kapsamında alınan dereceler, yükseköğretim kurumlarını kaynak aktarımı ve kullanımı, araştırma odaklı faaliyetlerin desteklenmesi, öğrenciler ve araştırmacılar için dikkat çekici hâle getirmesi vb. birçok açıdan fayda sağlamakla beraber aynı zamanda gelişimleri için de bir yol gösterici konumundadır (Ionnidis vd., 2007). Bu göstergeler ışığında yapılacak kapsamlı çıkarımlar, yükseköğretim kurumlarının akademik personel, öğretim, araştırma vb. yönlerden kalitelerinin artırılmasına ek olarak uluslararası anlamda itibarlı bir konum elde etmeleri açısından önemlidir. Literatür incelendiğinde, alan yazında gerek ulusal ve uluslararası sıralama endekslerinin içerik açısından gerekse üniversitelerin yerel ve ulusal düzlemdeki sıralamalarının farklı açılardan tartışıldığı çeşitli çalışmalar olduğu görülmektedir. Bu kapsamda Arkalı Olcay ve Bulu (2016), farklı uluslararası sıralama endekslerinde Türk üniversitelerinin genel görünümüne dikkat çekerek üniversitelerin sıralamaya girmelerinde üniversitesinin statüsü, kuruluş tarihi, büyüklüğü, tıp fakültesine sahip olması vb. durumların etkili olduğunu; bu sebeplere bağlı olarak üniversite sıralamalarının yıl bazlı değişim gösterdiklerini vurgulamaktadır. Benzer şekilde Aydın ve Kaya’nın (2017) ise sekiz farklı sıralama endeksi kapsamında Türk üniversitelerinin mevcut sıralamalarını betimleyerek sıralama içerisindeki Türk üniversitelerinin nicel olarak oldukça az olduklarını vurguladıkları, Türk üniversitelerinin mevcut sıralamalarının nasıl geliştirilebileceğine yönelik öneriler sundukları gözlenmektedir. Konan ve Yılmaz (2017), uluslararası sıralama endekslerinin sıralama işlemi esas aldıkları kriterleri inceleyerek Türk üniversitelerinin başarılarının artmasında ne gibi uygulamalar yapılabileceğini belirtmektedir. Bir diğer çalışmada Uslu (2018), farklı endekslerden derlediği sıralamaya esas olan göstergeler ışığında bir gösterge seti elde ederek üniversitelerin sıralama esaslı endekslerde daha başarılı bir görünüm sergileyebilmeleri için hangi hususlar üzerinde yoğunlaşmaları gerektiğine dikkat çekmektedir. Gültepe vd. (2014) ise Batı Karadeniz üniversitelerinin Webometrics ve URAP sıralama endekslerindeki başarı durumlarına değinerek bu endekslerdeki başarı göstergelerinin akademik yönden gerçek bir başarı sıralaması değeri yansıtamayacağını, uluslararası sıralama sistemleri yerine ulusal sıralama sistemlerine öncelik verilmesi gerektiğini dile getirmektedir.

Uluslararası düzlemde yapılan çalışmalara örnek olarak ise Marginson (2007), Almanya’daki Yüksek Öğretim Geliştirme Merkezi tarafından geliştirilen bir sıralama endeksini inceleyerek bu sistemin özelliklerini tartışmakta ve var olan diğer sıralama sistemleri ile farklı yönlerden karşılaştırmaktadır. Latin Amerika üniversitelerinin bilimsel tanınırlık düzeylerini araştıran Viloria vd. (2016), Webometrics ve Scimago sıralama endeksleri ışığında söz konusu üniversitelerin uluslararası alanda bilimsel görünümünü etkileyen değişkenleri irdelemektedir. Başka bir çalışmada Liu ve Cheng’in (2005), Shanghai Dünya Üniversitelerinin Akademik Sıralaması Endeksini ele alarak bu sistemdeki metodolojik ve teknik sorunların varlığını kapsamlı bir şekilde analiz ettiği görülmektedir. Tüm bu çalışmalar, sıralama sistemlerinin dünya çapında yükseköğretim kurumlarının akademik ve araştırma odaklı performanslarının betimlenmesinde etkili olduklarının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Türkiye’de yükseköğretim kurumlarının nicelik ve nitelik açısından yükseliş göstermesi, yükseköğretimin kademeli gelişimine verilen önemin bir göstergesi olarak yorumlanabilir. 1933 yılında hayata geçirilen Üniversite Reformu ve bu reform kapsamında açılan yüksek okullar, üniversiteler ve enstitüler, Türkiye’de modern ve dinamik yükseköğretim anlayışının bir anlamda temeli niteliğindedir (Namal ve Karakök, 2011). Türk yükseköğretim sisteminin evrimsel süreci, 1946 ve 1973 kanunlarıyla devam etmiş ve 1981 yılına ait 2547 sayılı kanun ile son halini almıştır (Baskan, 2001). Bu kanun ile kademeli olarak nicelik ve nitelik yönünden artış gösteren Türk yükseköğretim kurumları, 2019-2020 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri kapsamında 129 devlet üniversitesi, 75 vakıf üniversitesi ve 5 vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere toplam 209’a ulaşmıştır (Yükseköğretim Kurulu, 2020). YÖK tarafından ülkemizin kalkınması adına belirlenen birçok öncelikli alanda Türk yükseköğretim kurumları tarafından yürütülen bilimsel çalışmalar, “YÖK – Gelecek Projesi” kapsamında üst düzey araştırma yetisine sahip nitelikli bilim insanlarının yetiştirilmesi yönünde atılan adımlar (Yükseköğretim Kurulu, 2020), yükseköğretimin uluslararasılaştırılması kapsamında izlenen BOLOGNA, TURQUAS Projesi, Uluslararası İşgücü Kanunu, ortak eğitim-öğretim programları, yabancı akademisyen bilgi sistemi, diploma denkliği, Avrupa yükseköğretim alanı gibi yenilikler (Yükseköğretim Kurulu, 2017; Çetinsaya, 2014), nicel olarak artış gösteren Türk yükseköğretim kurumları aracılığıyla akademik anlamda giderek yükselen bir başarı sağlanacağına göstergeleri olarak ele alınabilir. Bu bağlamda, Türk yükseköğretim kurumlarının öncelikli alanlar ve temel alanlar kapsamında nitelikli çalışmalar ve eylemler aracılığıyla başarı göstermesi, uluslararası düzlemde paydaşları arasında öncü bir konum elde etmeleri açısından önem taşımaktadır.

Bu araştırmada Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarının 2018 ve 2021 yılları arasında, küresel ölçekte “eğitim”, “sosyal bilimler”, “sanat ve beşeri bilimler”, “sağlık bilimleri” ve “mühendislik ve teknoloji” alanlarında uluslararası paydaşları arasındaki akademik başarı durumları analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda üniversitelerinin mevcut gelişmişlik düzeylerinin ulusal ve uluslararası düzlemde öğretim, araştırma, kurum ve personel açısından tanınma düzeyleri ve akademik alıntılanma durumlarının geliştirilmesi adına ne gibi eylemlerde bulunulması gerektiği tartışılmıştır. Söz konusu araştırmanın, Türk yükseköğretim kurumlarının temel disiplinler kapsamında akademik başarı durumlarını karşılaştırmalı bir şekilde ele almasından ötürü literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırma, Türk yükseköğretim kurumlarının uluslararası düzlemde akademik açıdan buldukları konumların betimlenmesi ve akademik yönden gözlenen bazı zayıf noktaların giderilmesine yönelik olası aksiyonların tartışılarak Türk yükseköğretim kurumlarının dünyada önde gelen yükseköğretim kurumları arasında yer almalarının sağlanması açısından önem taşımaktadır.

Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1- Türk yükseköğretim kurumları, 2018 ve 2021 yılları arasında Times Yüksek Öğretim Dünya Üniversite Sıralamaları (THE) endeksi ile 2018 ve 2020 yılları arasında QS Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi kapsamında “eğitim”, “sosyal bilimler”, “sanat ve beşeri bilimler”, “sağlık bilimleri” ve “mühendislik ve teknoloji” alanlarında, uluslararası paydaşları arasında öğretim, araştırma, kurum ve personel tanınırlığı, akademik alıntılanma oranları açısından nasıl bir görünüm sergilemektedir?
- 2- Türkiye’de bulunan yükseköğretim kurumlarının uluslararası düzlemde öğretim, araştırma, kurum ve personel açısından tanınma ve akademik alıntılanma düzeylerinin geliştirilmesi adına ne gibi önlemler alınmalıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma, nitel bir durum çalışması örneğidir. Durum çalışmaları bir kişi, kurum veya herhangi bir olayın detaylı analiz edilerek incelenmesi esasına dayanmaktadır (Paker, 2015). Durum çalışmalarında araştırmacı, aynı zamanda gerçek yaşamda var olan çeşitli güncel soruları esas alır ve topladığı farklı türlerdeki veriler aracılığıyla bu soruları derinlemesine inceleyerek açıklamaya çalışır (Creswell, 2013). Araştırmada, Türk yükseköğretim kurumları, farklı değişkenler bağlamında ele alınarak uluslararası paydaşları arasındaki mevcut durumları açısından analiz edilmiştir. Bu bağlamda; öğretim, araştırma, kurum ve personel açısından tanınma düzeyleri, akademik alıntılanma oranları gibi farklı değişkenler ışığında Türk yükseköğretim kurumlarının uluslararası paydaşları arasındaki akademik başarıları, incelenen yıllar kapsamında tablolar aracılığıyla karşılaştırmalı bir biçimde somutlaştırılarak nicel ve nitel analizi gerçekleştirilmiştir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmada 2018 ve 2021 yılları arasında Times Yüksek Öğretim Dünya Üniversite Sıralamaları (THE) endeksi ile 2018 ve 2020 yılları arasında QS Dünya Üniversite Sıralamaları endeksi (QS) kapsamında “eğitim”, “sosyal bilimler”, “sanat ve beşeri bilimler”, “sağlık bilimleri” ve “mühendislik ve teknoloji” alanlarında sıralamada yer alan Türk yükseköğretim kurumları incelenmiştir. Bu kapsamda söz konusu iki farklı uluslararası üniversite sıralama endeksi esas alınarak beş farklı temel alanda başarı sıralaması içerisinde bulunma başarısı göstermiş tüm Türk yükseköğretim kurumlarının akademik başarılarının yıl bazlı betimlenmesi hedeflenmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında veriler, Times Yüksek Öğretim Dünya Sıralama Endeksi'ne ait <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/by-subject> internet adresinden ve QS Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi'ne ait <https://www.topuniversities.com/subject-rankings/2020> internet adresinden elde edilmiştir. Bu kapsamda söz konusu internet adreslerinden ülke değişkeni üzerinde filtreleme yapılarak Türk yükseköğretim kurumlarının 2018 ve 2021 yılları (THE) ile 2018 ve 2020 yılları (QS) arasındaki genel başarı sıralamaları, her bir temel alan kapsamında ayrı olarak tespit edilmiş ve derlenmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında derlenen veriler doküman analizi yöntemi ile incelenmiştir. Doküman incelemesi; verilerin okunması, önemli noktaların özümsemesi ve kapsamlı bir şekilde yorumlanması aşamalarını içermektedir (Bowen, 2009). Araştırma kapsamında güvenilirlik ve geçerlik, uzman incelemesi (peer debriefing) yöntemi ile sağlanmıştır (Creswell, 2018). Uzman incelemesinde, araştırma verilerinin kontrolünün sağlanmasının yanı sıra, alanında uzman kişinin araştırmacının elde ettiği çıktıları eleştirel bir gözle sorgulayabilmesi, araştırmacıya farklı açılardan niteliği artırmaya yönelik katkı sağlaması beklenir (Hadi ve Closs, 2016). Bu kapsamda iki bağımsız uzman incelemesi sonucu gelen geri dönütler doğrultusunda verilerin son kontrolü yapılarak araştırmanın güvenilir ve geçerli olması sağlanmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, Türk yükseköğretim kurumlarının Times Yüksek Öğretim Dünya Sıralama Endeksi (THE) kapsamında 2018 ve 2021 yılları arasında ve QS Dünya Üniversiteler Sıralamaları Endeksi kapsamında 2018 ve 2020 yılları arasında “eğitim”, “sosyal bilimler”, “sanat ve beşeri bilimler”,

“sağlık bilimleri” ve “mühendislik ve teknoloji” temel alanlarındaki başarı sıralamalarını incelemektedir. Genel ve kapsamlı bir görünüm elde edilmesi adına, herhangi bir başarı sıralaması sınırlandırılması yapılmaksızın (ilk 100, 300 veya 500 gibi) söz konusu endekslere girme başarısı göstermiş tüm Türk yükseköğretim kurumlarının tespit edilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca QS Dünya Üniversiteler Sıralamaları Endeksi tarafından yükseköğretim kurumlarının 2021 yılına ait “alan bazlı başarı sıralaması” henüz yayımlanmadığından bu endeks kapsamında 2018, 2019 ve 2020 yılları esas alınmıştır.

BULGULAR

THE Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi Kapsamında 2018 ve 2021 Yılları Arasında “Eğitim” Alanında Türk Yükseköğretim Kurumlarının Başarı Durumu

Türk yükseköğretim kurumlarının 2018 ve 2021 yılları arasında, Times Yüksek Öğretim Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi kapsamında, “eğitim” kategorisinde dünya yükseköğretim kurumları arasındaki genel başarı durumları Tablo 1’de gösterilmektedir:

Tablo 1. Times yükseköğretim dünya üniversite sıralamaları endeksi – “eğitim” alanında yıl bazlı başarı sıralamaları*

Sayı	Üniversiteler	2018	2019	2020	2021
1	Orta Doğu Teknik Ü.		176-200	126-150	93
2	Boğaziçi Ü.		201-250	201-250	126-150
3	Gazi Ü.		301-400	401+	301-400
4	Hacettepe Ü.		301-400	251-300	151-175
5	Anadolu Ü.		401+	401+	401-500
6	Ankara Ü.		401+	401+	501+
7	Dokuz Eylül Ü.		401+	401+	501+
8	Marmara Ü.		401+	401+	401-500
9	İstanbul Ü.			401+	
10	Yıldız Teknik Ü.			401+	301-400
11	Çukurova Ü.				401-500
12	Atatürk Ü.				401-500
13	Bolu Abant İzzet Baysal Ü.				501+
14	Eskişehir Osmangazi Ü.				501+
15	Ondokuz Mayıs Ü.				501+
16	Sakarya Ü.				501+

Not. Tablo, 2018 ve 2021 yılları dahilinde Times Yüksek Öğretim Dünya Üniversite Sıralamaları endeksi esas alınarak yapılandırılmıştır.

Tablo 1 incelendiğinde Türk yükseköğretim kurumlarının “eğitim” alanında dünyadaki diğer yükseköğretim kurumları arasındaki başarı sıralamalarının 2019 ve 2020 yılları arasında değişim gösterdiği görülmektedir. 2018 yılına ait veriler, hiçbir Türk üniversitesinin dünya sıralamasına giremediği yönündedir. 2019 yılında toplam 8 Türk yükseköğretim kurumunun başarı sıralaması içerisinde yer aldığı, bu kurumlar içerisinde Orta Doğu Teknik Üniversitesinin 176-200 sıralama aralığında bulunarak eğitim alanında en başarılı Türk üniversitesi olduğu gözlenmektedir. Orta Doğu Teknik Üniversitesini sırasıyla 201-250 sıralama aralığıyla Boğaziçi Üniversitesi, 301-400 sıralama aralıklarıyla Gazi Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi, 401+ sıralama aralıklarıyla Anadolu Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi takip etmektedir.

2020 yılında “eğitim” alanında Türk yükseköğretim kurumlarının dünya sıralaması içerisindeki başarı konumlarında birtakım değişiklikler meydana geldiği gözlenmektedir. Söz konusu yıl içerisinde dünya sıralamasındaki Türk üniversitesi sayısı bir önceki yıla oranla 2 artarak 10’a yükselmiştir. 2020 yılında “eğitim” alanında en başarılı Türk üniversitesi 126-150 sıralama aralığıyla bir kez daha Orta Doğu Teknik Üniversitesi olmuştur. Orta Doğu Teknik Üniversitesini sırasıyla 201-250 sıralama aralığıyla Boğaziçi Üniversitesi, 251-300 sıralama aralığıyla Hacettepe Üniversitesi, 401+ sıralama aralığıyla Ankara Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi izlemiştir. Türk yükseköğretim kurumlarının 2020 yılı içerisindeki başarı durumları incelendiğinde yalnızca Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesinin genel başarı sıralamalarını yükselttikleri, Gazi Üniversitesinin ise genel başarı sıralamasında bir düşüş yaşadığı saptanmıştır. Buna karşılık Boğaziçi Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesinin ise genel başarı sıralamalarında herhangi bir değişiklik olmamıştır. 2021 yılına ait veriler, “eğitim” alanında sıralamaya giren Türk yükseköğretim kurumu sayısının 15’e yükseldiğini; bu bağlamda Ankara Üniversitesi ile Dokuz Eylül Üniversitesi dışında sıralama içerisinde yer alan tüm yükseköğretim kurumlarının başarı sıralamalarını geliştirdiklerini göstermektedir.

QS Dünya Üniversiteler Sıralamaları Endeksi Kapsamında 2018 ve 2020 Yılları Arasında “Eğitim” Alanında Türk Yükseköğretim Kurumlarının Başarı Durumu

Türk yükseköğretim kurumlarının 2018 ve 2020 yılları arasında, QS Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi kapsamında, “eğitim” alanında dünya yükseköğretim kurumları arasındaki genel başarı durumları Tablo 2’de gösterilmektedir:

Tablo 2. QS Dünya üniversiteler sıralamaları endeksi – “eğitim” alanında yıl bazlı başarı sıralamaları*

Sayı	Üniversiteler	2018	2019	2020
1	Orta Doğu Teknik Ü.	151-200	101-150	101-150
2	Ankara Ü.		251-300	251-300
3	Hacettepe Ü.		251-300	251-300
4	Boğaziçi Ü.			251-300

Not. Tablo, 2018 ve 2020 yılları dahilinde QS Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi esas alınarak yapılandırılmıştır.

Tablo 2 incelendiğinde Türk yükseköğretim kurumlarının “eğitim” alanındaki başarı sıralamalarının 2018 ve 2020 yılları arasında minimal ölçekte bir değişim gösterdiği tespit edilmiştir. 2018 yılına ait veriler, Orta Doğu Teknik Üniversitesinin 151-200 sıralama aracılığıyla eğitim alanında sıralama içerisindeki tek Türk yükseköğretim kurumu olduğunu betimlemektedir. 2019 yılına ait göstergeler ise eğitim kategorisinde Türk yükseköğretim kurumu sayısının artış gösterdiğini, 251-300 sıralama aralığıyla Ankara Üniversitesinin ve Hacettepe Üniversitesinin sıralamaya dahil olduğunu göstermektedir. 2019 yılında söz konusu nicel artışa ek olarak Orta Doğu Teknik Üniversitesinin sıralama bazında yükseliş gösterdiği gözlenmektedir. 2020 yılına ait veri seti, 2019 yılına kıyasla Türk yükseköğretim kurumlarının sıralamalarını korudukları ve Boğaziçi Üniversitesinin 251-300 sıralama aralığıyla sıralamaya dahil olduğu yönündedir.

THE Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi Kapsamında 2018 ve 2021 Yılları Arasında “Sosyal Bilimler” Alanında Türk Yükseköğretim Kurumlarının Başarı Durumu

Türk yükseköğretim kurumlarının 2018 ve 2021 yılları arasında, Times Yüksek Öğretim Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi kapsamında, “sosyal bilimler” kategorisinde dünya yükseköğretim kurumları arasındaki genel başarı durumları Tablo 3’te gösterilmektedir:

Tablo 3. Times yükseköğretim dünya üniversite sıralamaları endeksi- “sosyal bilimler” alanında yıl bazlı başarı sıralamaları*

Sayı	Üniversiteler	2018	2019	2020	2021
1	Koç Ü.	151-175	176-200	201-250	201-250
2	Boğaziçi Ü.	251-300	301-400	401-500	301-400
3	Bilkent Ü.	301-400	401-500	401-500	501-600
4	Orta Doğu Teknik Ü.	301-400	401-500	401-500	401-500
5	Ankara Ü.		501-600	601+	601+
6	Gazi Ü.		601+	601+	
7	Hacettepe Ü.		601+	601+	601+
8	Marmara Ü.		601+	601+	601+
9	İstanbul Ü.			501-600	601+
10	Dokuz Eylül Ü.			601+	601+
11	Sabancı Ü.				201-250

Not. Tablo, 2018 ve 2021 yılları dahilinde Times Yüksek Öğretim Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi esas alınarak yapılandırılmıştır.

Tablo 3 ele alındığında, Türk yükseköğretim kurumlarının “sosyal bilimler” alanında dünya üniversiteleri arasındaki başarı sıralamalarının yıl bazlı olarak düştüğü veya yükseldiği görülmektedir. 2018 yılında toplam 4 Türk yükseköğretim kurumunun başarı sıralaması içerisinde yer almakta, bu üniversiteler içerisinde Koç Üniversitesinin 151-175 sıralama aralığı ile “Sosyal Bilimler” alanında en başarılı Türk yükseköğretim kurumu olduğu gözlenmektedir. Koç Üniversitesini sırasıyla 251-300 sıralama aralığıyla Boğaziçi Üniversitesi, 301-400 sıralama aralıklarıyla Bilkent Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi izlemektedir. 2019 yılına ait göstergeler toplam 8 Türk yükseköğretim kurumunun sıralama kapsamında olduğunu, en yüksek başarıyı geçen yıla nazaran sıralamada düşüş göstermesine rağmen 176-200 aralığıyla bir kez daha Koç Üniversitesinin sergilediğini göstermektedir. Koç Üniversitesini 301-400 sıralama aralığıyla Boğaziçi Üniversitesi, 401-500 sıralama aralıklarıyla Bilkent Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 501-600 sıralama aralığıyla Ankara Üniversitesi ve 601+ sıralama aralıklarıyla Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Marmara Üniversitesinin izlediği tespit edilmiştir. Bu yıl içerisinde 2018 yılına kıyasla Koç Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesinin başarı sıralamasında düşüş gösterdikleri, buna karşılık Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Marmara Üniversitesinin ise sıralamaya yeni dahil oldukları gözlenmektedir.

2020 yılına ait veriler incelendiğinde, toplam 10 Türk yükseköğretim kurumunun sıralama içerisinde olduğu ve 201-250 sıralama aralığıyla Koç Üniversitesinin söz konusu alan dahilinde en başarılı Türk yükseköğretim kurumu olduğu tespit edilmiştir. Koç Üniversitesini başarı sıralaması bakımından 401-500 sıralama aralıklarıyla Bilkent Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesinin, 501-600 sıralama aralığıyla İstanbul Üniversitesinin ve 601+ sıralama aralıklarıyla Ankara Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Marmara Üniversitesinin izlediği gözlemlenmiştir. 2020 yılına ait genel görünüm

geçen yıla oranla Koç Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi ve Ankara Üniversitesinin başarı sıralamasında düşüş eğiliminde oldukları; Bilkent Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Marmara Üniversitesinin sabit kaldığı ve İstanbul Üniversitesi ile Dokuz Eylül Üniversitesinin sıralamaya dahil oldukları yönündedir. 2021 yılına ait göstergeler ise 201-250 sıralama aralığıyla Sabancı Üniversitesinin sıralamaya dahil olduğunu; 301-400 sıralama aralığına sahip olan Boğaziçi Üniversitesinin başarı sıralamasında yükseliş gösterdiğini; İstanbul Üniversitesi (601+) ile Bilkent Üniversitesinin (501-600) ise başarı sıralamalarında düşüş eğiliminde olduklarını yansıtmaktadır.

QS Dünya Üniversiteler Sıralamaları Endeksi Kapsamında 2018 ve 2020 Yılları Arasında “Sosyal Bilimler” Alanında Türk Yükseköğretim Kurumlarının Başarı Durumu

Türk yükseköğretim kurumlarının 2018 ve 2020 yılları arasında, QS Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi kapsamında, “sosyal bilimler” alanında dünya yükseköğretim kurumları arasındaki genel başarı durumları Tablo 4’te gösterilmektedir:

Tablo 4. QS Dünya üniversite sıralamaları endeksi – “sosyal bilimler” alanında yıl bazlı başarı sıralamaları*

Sayı	Üniversiteler	2018	2019	2020
1	Orta Doğu Teknik Ü.	333	336	258
2	Boğaziçi Ü.	368	388	289
3	Bilkent Ü.	401-450	401-450	334
4	Koç Ü.	401-450	401-450	331
5	Sabancı Ü.			401-450

Not. Tablo, 2018 ve 2020 yılları dahilinde QS Dünya Üniversiteler Sıralamaları Endeksi esas alınarak yapılandırılmıştır.

Tablo 4, Türk yükseköğretim kurumlarının “sosyal bilimler” alanındaki başarı sıralamalarının 2018 ve 2020 yılları arasında, genel anlamda pozitif eğilimli bir değişim gösterdiklerini yansıtmaktadır. Orta Doğu Teknik Üniversitesi (333), Boğaziçi Üniversitesi (368), Bilkent Üniversitesi (401-450) ve Koç Üniversitesi (401-450), 2018 yılı dahilinde, sosyal bilimler alanında, başarı sıralaması içerisinde bulunan Türk yükseköğretim kurumlarıdır. 2019 yılına ait verilerde, Türk yükseköğretim kurumları sıralama bazında düşüş göstermelerine veya sabit kalmalarına karşın endeks içerisinde yer almaya devam etmiştir. 2020 yılına ait veriler ise Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi ve Koç Üniversitesinin sosyal bilimler kategorisinde, sıralama bazında yükseliş gösterdiklerini, Sabancı Üniversitesinin ise 401-450 sıralama aralığıyla endekse dahil olduğunu göstermektedir.

THE Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi Kapsamında 2018 ve 2021 Yılları Arasında “Sanat ve Beşeri Bilimler” Alanında Türk Yükseköğretim Kurumlarının Başarı Durumu

Türk yükseköğretim kurumlarının 2018 ve 2021 yılları arasında, Times Yüksek Öğretim Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi kapsamında, “sanat ve beşeri bilimler” kategorisinde dünya yükseköğretim kurumları arasındaki genel başarı durumları Tablo 5’te gösterilmektedir:

Tablo 5. Times yükseköğretim dünya üniversite sıralamaları endeksi – “sanat ve beşeri bilimler” alanında yıl bazlı başarı sıralamaları*

Sayı	Üniversiteler	2018	2019	2020	2021
1	Orta Doğu Teknik Ü.	301-400	401+	301-400	301-400
2	Boğaziçi Ü.		251-300	301-400	201-250
3	Gazi Ü.		401+	401+	
4	İstanbul Teknik Ü.		401+	401+	501+
5	Bilkent Ü.			301-400	301-400
6	Hacettepe Ü.		401+		501+

Not. Tablo, 2018 ve 2021 yılları dahilinde Times Yüksek Öğretim Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi esas alınarak yapılandırılmıştır.

Tablo 5 dahilinde, 2018 yılında yalnızca Orta Doğu Teknik Üniversitesinin 301-400 sıralama aralığıyla başarı sıralaması içerisinde yer aldığı gözlenmektedir. 2019 yılına ait veriler sıralamaya giren Türk yükseköğretim kurumu sayısının 4 artarak 5'e çıktığını, en yüksek başarıyı 251-300 sıralama aralığına sahip olan Boğaziçi Üniversitesinin gösterdiğini yansıtmaktadır. Boğaziçi Üniversitesini ise 401+ sıralama aralıklarıyla Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi izlemektedir. 2019 yılı dahilinde bir önceki yıla oranla Orta Doğu Teknik Üniversitesinin başarı sıralamasında düşüş sergilediği, buna karşılık Boğaziçi Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesinin sıralamaya ilk kez dahil oldukları saptanmıştır. 2020 yılına ait veriler ise toplam 5 Türk yükseköğretim kurumunun sıralama içerisinde olduğunu ve 301-400 sıralama aralıklarıyla Bilkent Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesinin ön sıralarda olduklarını göstermektedir. 2020 yılına ait genel görünüm 2019 yılı ile karşılaştırıldığında Orta Doğu Teknik Üniversitesinin başarı sıralamasında yükseldiğini, Boğaziçi Üniversitesinin başarı sıralamasında düşüş yaşadığını, Hacettepe Üniversitesinin sıralamaya dahil olmadığını, Bilkent Üniversitesinin ise sıralamaya yeni dahil olduğunu betimlemektedir. 2021 yılına ait sonuçlar ise bir önceki yıl ile karşılaştırıldığında Boğaziçi Üniversitesinin (201-250) sıralamasını yükselttiğini; İstanbul Teknik Üniversitesinin (501+) sıralamada düşüş yaşadığını ve diğer Türk yükseköğretim kurumlarının ise sıralamalarında sabit kaldıklarını göstermektedir.

QS Dünya Üniversiteler Sıralamaları Endeksi Kapsamında 2018 ve 2020 Yılları Arasında “Sanat ve Beşeri Bilimler” Alanında Türk Yükseköğretim Kurumlarının Başarı Durumu

Türk yükseköğretim kurumlarının 2018 ve 2020 yılları arasında, QS Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi kapsamında, “sanat ve beşeri bilimler” alanında dünya yükseköğretim kurumları arasındaki genel başarı durumları Tablo 6’da gösterilmektedir:

Tablo 6. QS Dünya üniversite sıralamaları endeksi – “sanat ve beşeri bilimler” alanında yıl bazlı başarı sıralamaları*

Sayı	Üniversiteler	2018	2019	2020
1	Boğaziçi Ü.	344	378	385
2	Bilkent Ü.	401-450	401-450	401-450
3	İstanbul Ü.	451-500	451-500	451-500
4	Orta Doğu Teknik Ü.	451-500		401-450

Not. Tablo, 2018 ve 2020 yılları dahilinde QS Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi esas alınarak yapılandırılmıştır.

Tablo 6, Türk yükseköğretim kurumlarının “sanat ve beşeri bilimler” alanındaki başarı sıralamalarının (QS Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi) 2018 ve 2020 yılları arasında, genel

anlamda, negatif yönde bir değişim gösterdiklerini yansıtmaktadır. 2018 yılına ait göstergeler sıralama içerisinde 4 Türk yükseköğretim kurumu (Boğaziçi Ü: 344, Bilkent Ü.: 401-450, İstanbul Ü.: 451-500, Orta Doğu Teknik Üniversitesi.: 451-500) bulunduğunu, 2019 ve 2020 yıllarına ait göstergelerde Bilkent Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesinin sıralamada durağan bir profil çizdikleri, buna karşılık Boğaziçi Üniversitesinin ise (2018: 344 – 2019: 378 – 2020: 385) sıralamada sürekli bir düşüş yaşadığını göstermektedir. 2020 yılı başarı sıralamasına, 2019 yılı dahilinde sıralamada olmayan Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 401-450 sıralama aralığıyla tekrar dahil olmuştur.

THE Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi Kapsamında 2018 ve 2021 Yılları Arasında “Sağlık Bilimleri” Alanında Türk Yükseköğretim Kurumlarının Başarı Durumu

Türk yükseköğretim kurumlarının 2018 ve 2021 yılları arasında, Times Yüksek Öğretim Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi kapsamında, “sağlık bilimleri” kategorisinde dünya yükseköğretim kurumları arasındaki genel başarı durumları Tablo 7’de gösterilmektedir:

Tablo 7. Times yükseköğretim dünya üniversite sıralamaları endeksi – “sağlık bilimleri” alanında yıl bazlı başarı sıralamaları*

Sayı	Üniversiteler	2018	2019	2020	2021
1	Hacettepe Ü.	401-500	301-400	251-300	301-400
2	Koç Ü.	401-500	501-600	401-500	401-500
3	İstanbul Ü.		501-600	401-500	301-400
4	Akdeniz Ü.		601+	601+	601+
5	Ankara Ü.		601+	601+	601+
6	Çukurova Ü.		601+	601+	601+
7	Dokuz Eylül Ü.		601+	601+	601+
8	Erciyes Ü.		601+	601+	601+
9	Gazi Ü.		601+	601+	601+
10	Marmara Ü.		601+	601+	601+
11	Ondokuz Mayıs Ü.		601+	601+	601+
12	Yeditepe Ü.		601+	601+	601+
13	Acıbadem Ü.			601+	601+
14	Anadolu Ü.			601+	601+
15	Atatürk Ü.				601+
16	Bahçeşehir Ü.			601+	601+
17	Başkent Ü.			601+	601+
18	Bezmialem Vakıf Ü.				601+
19	Bolu Abant İzzet Baysal Ü.				601+
20	Düzce Ü.				601+
21	Ege Ü.			601+	601+
23	Eskişehir Osmangazi Ü.				601+
23	Gaziantep Ü.			601+	601+
24	İstanbul Medipol Ü.			601+	601+
25	Recep Tayyip Erdoğan Ü.				601+
26	Sakarya Ü.				601+
27	Selçuk Ü.			601+	601+
28	Süleyman Demirel Ü.			601+	601+
29	Tokat Gaziosmanpaşa Ü.			601+	601+

Not. Tablo, 2018 ve 2021 yılları dahilinde Times Yüksek Öğretim Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi esas alınarak yapılandırılmıştır.

Tablo 7, 2018 yılında, Türk yükseköğretim kurumları bazında, sağlık bilimleri alanında yalnızca 401-500 sıralama aralıklarıyla Hacettepe Üniversitesi ve Koç Üniversitesinin uluslararası sıralama içerisinde kendilerine yer edinebildiklerini göstermektedir. 2019 yılında ise sıralamaya giren Türk yükseköğretim kurumu sayısının 10 artarak 12'ye yükseldiği, en yüksek başarıya 301-400 sıralama aralığına sahip olan Hacettepe Üniversitesinin sahip olduğu, onu sırasıyla 501-600 sıralama aralıklarıyla Koç Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesinin izlediği tespit edilmiştir. 2019 yılı dahilinde bir önceki yıla oranla Hacettepe Üniversitesinin başarı sıralamasında yükseliş gösterdiği, buna karşılık Koç Üniversitesinin ise sıralamada düşüş yaşadığı gözlenmiştir. 2019 yılı içerisinde ayrıca 601+ sıralama aralıklarıyla Akdeniz Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Yeditepe Üniversitesi sıralamaya ilk kez dahil olmuştur. 2020 yılına ait veriler ise toplam 22 Türk yükseköğretim kurumunun sıralama içerisinde olduğunu göstermektedir. 2020 yılında 251-300 sıralama aralığıyla Hacettepe Üniversitesi bir kez daha sağlık bilimleri alanında en başarılı Türk yükseköğretim kurumu konumundadır. 2020 yılına ait genel izlenim, 2019 yılına oranla Hacettepe Üniversitesi, Koç Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesinin başarı sıralamalarını yükselttiklerini gözler önüne sermektedir. 2021 yılına ait göstergeler, bir önceki yıla oranla Türk yükseköğretim kurumu sayısının nicel olarak artış göstererek toplam 29'a ulaştığını göstermektedir. Bu bağlamda İstanbul Üniversitesinin (301-400) sıralamasını yükselttiği; buna karşılık Hacettepe Üniversitesinin (301-400) bir önceki yıla oranla sıralamada düşüş yaşadığı gözlenmektedir.

QS Dünya Üniversiteler Sıralamaları Endeksi Kapsamında 2018 ve 2020 Yılları Arasında “Sağlık Bilimleri” Alanında Türk Yükseköğretim Kurumlarının Başarı Durumu

Türk yükseköğretim kurumlarının 2018 ve 2020 yılları arasında, QS Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi kapsamında, “sağlık bilimleri” alanında dünya yükseköğretim kurumları arasındaki genel başarı durumları Tablo 8’de gösterilmektedir:

Tablo 8. QS Dünya üniversite sıralamaları endeksi – “sağlık bilimleri” alanında yıl bazlı başarı sıralamaları*

Sayı	Üniversiteler	2018	2019	2020
1	İstanbul Ü.	341	332	342
2	Hacettepe Ü.	351	343	320

Not. Tablo, 2018 ve 2020 yılları dahilinde QS Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi esas alınarak yapılandırılmıştır.

Tablo 8, Türk yükseköğretim kurumlarının “sağlık bilimleri (life sciences and medicine)” alanındaki başarı sıralamalarının (QS Dünya Üniversiteler Sıralamaları Endeksi) 2018 ve 2020 yılları arasında genel olarak yükseliş eğiliminde oldukları görülmektedir. İncelenen yıllar (2018-2019-2020) kapsamında Türk yükseköğretim kurumlarından Hacettepe Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesinin sıralama içerisinde buldukları, Hacettepe Üniversitesinin yıl bazlı sıralamasını devamlı ve pozitif yönde geliştirdiği gözlenmektedir.

THE Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi Kapsamında 2018 ve 2021 Yılları Arasında “Mühendislik ve Teknoloji” Alanında Türk Yükseköğretim Kurumlarının Başarı Durumu

Türk yükseköğretim kurumlarının 2018 ve 2021 yılları arasında, Times Yüksek Öğretim Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi kapsamında, “mühendislik ve teknoloji” kategorisinde dünya yükseköğretim kurumları arasındaki genel başarı durumları Tablo 9’da gösterilmektedir:

Tablo 9. Times yükseköğretim dünya üniversite sıralamaları endeksi – “mühendislik ve teknoloji” alanında yıl bazlı başarı sıralamaları*

Sayı	Üniversiteler	2018	2019	2020	2021
1	Bilkent Ü.	201-250	251-300	251-300	301-400
2	Koç Ü.	201-250	301-400	401-500	201-250
3	Boğaziçi Ü.	301-400	251-300	301-400	501-600
4	Orta Doğu Teknik Ü.	301-400	501-600	501-600	601-800
5	Sabancı Ü.	301-400	251-300	251-300	301-400
6	İstanbul Teknik Ü.	401-500	401-500	501-600	501-600
7	Akdeniz Ü.		601-800	801+	801-1000
8	Anadolu Ü.		601-800	801+	
9	Dokuz Eylül Ü.		601-800	801+	1001+
10	Erciyes Ü.		601-800	601-800	601-800
11	Gazi Ü.		601-800	801+	801-1000
12	Gebze Teknik Ü.		601-800	801+	801-1000
13	Hacettepe Ü.		601-800	801+	801-1000
14	İzmir Teknoloji Enstitüsü		601-800	801+	801-1000
15	TOBB Ü.		601-800	801+	801-1000
16	Ankara Ü.		801+	801+	801-1000
17	Çukurova Ü.		801+	801+	801-1000
18	Marmara Ü.		801+	801+	801-1000
19	Ondokuz Mayıs Ü.		801+	801+	1001+
20	Ege Ü.			801+	801-1000
21	Gaziantep Ü.			801+	801-1000
22	İstanbul Ü.			801+	
23	Karabük Ü.			801+	801-1000
24	Selçuk Ü.			801+	801-1000
25	Süleyman Demirel Ü.			801+	801-1000
26	Yıldız Teknik Ü.			801+	801-1000
27	Özyeğin Ü.				501-600
28	Atatürk Ü.				601-800
29	Sakarya Ü.				601-800
30	Atılım Ü.				801-1000
31	Eskişehir Osmangazi Ü.				801-1000

Not. Tablo, 2018 ve 2021 yılları dahilinde Times Yüksek Öğretim Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi esas alınarak yapılandırılmıştır.

Tablo 9 incelendiğinde, 2018 yılında, 6 Türk yükseköğretim kurumunun başarı sıralaması içerisinde yer aldığı, bu kurumlar içerisinde ise Bilkent Üniversitesi ve Koç Üniversitesinin 201-250 sıralama aralığı ile söz konusu alan dahilinde en başarılı Türk yükseköğretim kurumları oldukları gözlenmektedir. 2019 yılına ait istatistikler kapsamında, sıralamaya girme başarısı gösteren Türk yükseköğretim kurumu sayısı nicel olarak artış göstererek 19'a yükselmiştir. 2019 yılı dahilinde “mühendislik ve teknoloji” alanında en yüksek başarıyı gösteren Türk yükseköğretim kurumları 251-300 sıralama aralıklarıyla Bilkent Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesi’dir. Aynı yıl içerisinde bir önceki yıla kıyasla Boğaziçi Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesinin başarı sıralamasında yükseliş sergilediği; buna karşılık Bilkent Üniversitesi, Koç Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesinin başarı sıralamasında düşüş gösterdiği; İstanbul Teknik Üniversitesinin ise sabit bir görünüm çizdiği saptanmıştır.

2020 yılına ait veriler incelendiğinde sıralamaya girme başarısı gösteren Türk yükseköğretim kurumu sayısının 2019 yılına oranla 7 artarak 26'ya ulaştığı görülmektedir. 2020 yılı dahilinde en başarılı Türk yükseköğretim kurumlarının 251-300 sıralama aralıklarıyla Bilkent Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesi olduğu; bu üniversiteleri sırasıyla 301-400 sıralama aralığıyla Boğaziçi Üniversitesinin, 401-500 sıralama aralığıyla Koç Üniversitesinin, 501-600 sıralama aralıklarıyla Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesinin, 601-800 sıralama aralığıyla Erciyes Üniversitesinin ve 801+ sıralama aralıklarıyla Akdeniz Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Gebze Teknik Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İzmir Teknoloji Üniversitesi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Karabük Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesinin izlediği gözlenmektedir.

2021 yılına ait veriler incelendiğinde 2020 yılına oranla sıralama içerisindeki Türk yükseköğretim kurumu sayısının artış göstererek 29'a yükseldiği ve Koç Üniversitesi (201-250) dışında diğer tüm yükseköğretim kurumlarının sıralamalarının sabit kaldığı ya da düşüş yaşadığı gözlenmektedir.

QS Dünya Üniversiteler Sıralamaları Endeksi Kapsamında 2018 ve 2020 Yılları Arasında “Mühendislik ve Teknoloji” Alanında Türk Yükseköğretim Kurumlarının Başarı Durumu

Türk yükseköğretim kurumlarının 2018 ve 2020 yılları arasında, QS Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi kapsamında, “mühendislik ve teknoloji” alanında dünya yükseköğretim kurumları arasındaki genel başarı durumları Tablo 10'da gösterilmektedir:

Tablo 10. QS Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi – “Mühendislik ve Teknoloji” Alanında Yıl Bazlı Başarı Sıralamaları*

Sayı	Üniversiteler	2018	2019	2020
1	Orta Doğu Teknik Ü.	216	243	193
2	İstanbul Teknik Ü.	231	256	218
3	Boğaziçi Ü.	298	392	308
4	Bilkent Ü.	307	356	295
5	Koç Ü.	451-500	451-500	401-450
6	Sabancı Ü.			451-500
7	Yıldız Teknik Ü.			451-500

Not. Tablo, 2018 ve 2020 yılları dahilinde QS Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi esas alınarak yapılandırılmıştır.

Tablo 10 incelendiğinde Türk yükseköğretim kurumlarının “mühendislik ve teknoloji” alanındaki başarı sıralamalarının (QS Dünya Üniversiteler Sıralamaları Endeksi) 2018 ve 2020 yılları arasında değişim gösterdiği görülmektedir. İncelenen üç yıl (2018-2019-2020) kapsamında Türk yükseköğretim kurumlarından Orta Doğu Teknik Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi ve Koç Üniversitesinin ortak olarak sıralama içerisinde yer aldıkları; Orta Doğu Teknik Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesinin sıralama açısından istikrarlı bir görünüm sergileyemedikleri tespit edilmiştir. 2020 yılında listede yer alan tüm Türk yükseköğretim kurumlarının bir önceki yıla oranla başarı sıralamalarını geliştirdikleri; Sabancı Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesinin ise sıralamaya ilk defa dahil oldukları tespit edilmiştir.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Uluslararası sıralama endeksleri, esas aldıkları değişkenler bağlamında yükseköğretim

kurumlarının öğretim, araştırma, kurumsal tanınırlık, fakülte-personel bazlı tanınırlık, akademik çalışmalara yapılan alıntılar gibi farklı yönlerden güncel durumlarının betimlenmesi ve gelişmelerinin takip edilmesi açısından bir referans noktasıdır. Araştırma kapsamında Türk yükseköğretim kurumlarının THE Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi kapsamında, 2018 ve 2021 yılları dahilinde, temel alanlar bazında, uluslararası paydaşları arasında istikrarlı bir profil çizemedikleri saptanmıştır. THE Endeksi açısından Türk yükseköğretim kurumlarının uluslararası düzlemde en başarılı oldukları alanların “mühendislik ve teknoloji” ile “sağlık bilimleri”, en az başarı gösterdikleri alanın ise “sanat ve beşeri bilimler” olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu sonuç incelendiğinde, Türk yükseköğretim kurumlarında mühendislik ve teknoloji ile ilgili temel disiplinlere akademik açıdan daha çok eğilim gösterilmesi, ülkemizin stratejik vizyonu çerçevesinde gerçekleştirilmesi planlanan hedefler bağlamında ele alınabilir. Bu bağlamda On Birinci Kalkınma Planı’nda betimlenen elektronik, otomotiv ve savunma sanayii gibi üst düzey teknoloji gerektiren alanlarda rekabetçi üretim ve verimliliğin geliştirilmesine dair hedefler (T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019); Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu kararları (Yükseköğretim Kurulu, 2015) ile 2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi’nde (T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2019) belirtilen teknolojik alanlarda araştırma ve geliştirme faaliyetlerine ve dijitalleşmeye ağırlık verilmesine yönelik amaçlar, Türk yükseköğretim kurumlarının mühendislik ve teknoloji odaklı akademik gelişmelerinin temel dayanakları olarak değerlendirilebilir. Benzer şekilde, Türk yükseköğretim kurumlarının uluslararası bağlamda en başarılı oldukları ikinci temel alanın “sağlık bilimleri” olmasında, Türkiye’nin yükseköğretim kurumları aracılığıyla sağlık bilimleri temel alanında başta gelen ülkelerden birisi haline getirilmek istenmesi ve sağlık turizmi açısından gelişim gösterilme amacı güdülmesi bazı önemli faktörler olarak belirtilebilir.

THE Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi kapsamında, 2018 ve 2021 yılları dahilinde, Türk yükseköğretim kurumlarından hiçbirininin 2018 yılında, “eğitim” alanında başarı sıralamasına dahil olamamaları, “sanat ve beşeri bilimler” alanında ise 2018 yılında yalnızca 1 Türk yükseköğretim kurumunun sıralamada bulunması, bu alanlara akademik gelişim ve araştırma inovasyonu sağlanması açısından önem gösterilmesi gerektiğini yansıtmaktadır. THE Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi kapsamında Türk yükseköğretim kurumlarının akademik başarı durumları açısından edilen sonuçlar, literatür ile uyumlu bir görünüm sergilemektedir. Aydın ve Kaya’nın (2017) Türk üniversitelerini genel başarı yönünden betimleyen çalışmasına paralel olarak bulgular Türk yükseköğretim kurumlarının söz konusu sıralama endekslerinde üst düzey başarı ortaya koyamadıklarını göstermektedir. Benzer şekilde araştırma sonuçlarının, Bozan (2019) tarafından dile getirilen bilimsel makale ve diğer yayınlara yapılan atıfların diğer ülkeler bazında oldukça düşük olması, köklü üniversitelerin dünya sıralaması içerisinde ön sıralarda yer alamamaları gibi Türk üniversitelerinde var olan mevcut problemler ile paralel yönde olduğu görülmektedir. Araştırma kapsamında QS Dünya Üniversite Sıralamaları Endeksi’nden (2018-2020) toplanan veriler, THE sıralama endeksine paralel olarak Türk yükseköğretim kurumlarının incelenen temel alanlar dahilinde, dünya başarı sıralamasında, paydaşları arasında nicel ve nitel yönden geride kaldıklarını göstermektedir. Gözlenen nicel zayıflığın sıralamaya giren Türk yükseköğretim kurumu sayısal yetersizliğinden, nitel zayıflığın ise sıralama içerisindeki Türk yükseköğretim kurumlarının akademik (kurumsal) tanınma düzeyleri, fakülte personelinin (bireysel) tanınma düzeyleri ve fakülte bazında alıntılanma ortalamaları olmak üzere üç farklı değişken bağlamında zayıf kalmalarından kaynaklandığı belirtilebilir. Eğitim ve öğretim ortamının tüm bileşenlerinin aktif ve devingen bir yapıya sahip oldukları düşünüldüğünde, Türk yükseköğretim kurumlarının vizyon ve misyonları bağlamında akademik personelin bilimsel gelişmelerini ve akademik yayınların kalitesini artırmaya yönelik eylemlerin varlığını sağlamaya yönelik çabaları, bu

değişkenler kapsamında zaman içerisinde olumlu yönde bir ivme kazanmaları açısından önem taşımaktadır. İncelenen alanlar kapsamında Türk yükseköğretim kurumlarının her iki endeks dahilinde sahip oldukları başarı sıralamaları ele alındığında, söz konusu sıralamalarda devlet üniversitesi statüsüne sahip olan yükseköğretim kurumlarının öğretim, araştırma, akademik tanınma, akademik araştırmaların niteliği (toplam alıntılanma düzeyleri) gibi değişkenler bağlamında vakıf yükseköğretim kurumlarına göre daha başarılı bir görünüm sergiledikleri gözlemlenmiştir. Literatür incelendiğinde tanıtım yetersizliği, akademik personel azlığı, bilgiye erişim sorunu gibi birçok farklı faktörün, vakıf üniversitelerinin zayıf yönlerini oluşturduğu gözlenmiştir (Cevher, 2015). Bu durum, vakıf üniversitelerinin akademik başarı yönünden sahip oldukları nicel yetersizliğin sebepleri olarak ele alınabilir.

Araştırma, gerek devlet gerekse vakıf yükseköğretim kurumlarının bilimsel gelişimlerine önem vermeleri, akademik vizyonlarını genişletmeleri ve devingen bir yapı kazanarak güncel gelişimleri yakından takip edebilen, her boyutuyla gelişimi ana ilkelere biri olarak benimseyen bir tutum içerisinde olmaları gerektiğini göstermektedir. Araştırma, inovasyon, tanınırlık, üretim gibi çeşitli parametreler uluslararası anlamda akademik kalitenin betimlenmesinde artık ortak noktalar olarak ele alınmaktadır (Buela-Casal vd. 2007). Bu bağlamda, Türk yükseköğretim kurumlarının “eğitim”, “sosyal bilimler”, “sanat ve beşeri bilimler”, “sağlık bilimleri” ve “mühendislik ve teknoloji” alanlarında, dünyadaki diğer yükseköğretim kurumları arasında daha başarılı ve istikrarlı olmaları adına öğretim, araştırma, kurum ve personel bazlı tanınma, yapılan akademik araştırmaların nitelikleri bazında geliştirici ve düzeltici odaklı birtakım eylemler ortaya koymaları gerekmektedir.

Bu kapsamda bazı önerilerde bulunulması mümkündür:

- 1- Akademik yayınlarda kalitenin artırılması konusunda bilinç aşlamaya yönelik profesyonel gelişim programları, konferanslar, sempozyumlar ve çalıştaylar düzenlenmelidir. Bu bağlamda TÜBİTAK, YÖK, MEB gibi kurumların iş birliğinde “Bilimsel Araştırma Yöntemleri”, “Proje Yazım Esasları”, “Etkili İletişim”, “Akademik Türkçe”, “Akademik İngilizce” gibi farklı konularda belirli aralıklarla faaliyetler yürütülmeli ve devamlılık sağlanmalıdır.
- 2- Devlet ve vakıf yükseköğretim kurumlarının akademik gelişimlerini sağlamaya yönelik devinimsel ve yapılandırıcılık esaslı çalışmalar oluşturulmalı, bu çalışmalar uygulamaya konularak sürekli takibi sağlanmalıdır.
- 3- Yükseköğretim Kurulu tarafından yükseköğretim kurumlarına yönelik belirli aralıklarla gerçekleştirilen çeşitli denetimlere ek olarak Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) tarafından yetkilendirilen ve tanınan ulusal kuruluşlar (Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği-MÜDEK, Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği-TEPDAD, Öğretmenlik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği-EPDAD, vb.) ile uluslararası kuruluşlarca (Agency for Quality Assurance, The Accreditation Agency in Health and Social Sciences (AHPGS), Foundation for International Business Administration Accreditation (FIBAA), vb.) her bir akademik program için zorunlu ve yenilenebilir akreditasyon değerlendirmeleri yapılmalıdır. Böylelikle yükseköğretim kurumlarının iç dinamikleri arasındaki işlerliğin niteliği artırılarak uluslararası açıdan daha etkili ve ulaşılabilir olmaları sağlanabilir.
- 4- Uluslararası tanınırlık ve akademik gelişmiş açısından farklı türlerdeki bilimsel toplantılar ve bu toplantıların nitelikli olması önem arz etmektedir. Bu bağlamda bilimsel toplantılar daha uluslararası bir görünüme sahip olmalıdır. Söz konusu bilimsel toplantıların farklı

ünitelerinde (düzenleme kurulu, bilim kurulu vb.) görev alan alanında yetkin yerli akademisyenlere ek olarak alanında yetkin yabancı akademisyenlerin var olmasına özen gösterilmelidir.

- 5- Yükseköğretim kurumlarında yürütülen yüksek lisans ve doktora programları; kayıt-kabul koşulları, derece kazanma yeterlikleri ve akademik müfredatları açısından üst düzey bilim insanlarının yetiştirilebilmesine yönelik olarak revize edilmelidir. Bu bağlamda, yüksek lisans ve doktora programlarına yönelik kontenjanların sınırlandırılması, bu programlara girişte istenen asgari yeterliklerin (yabancı dil, ALES, genel akademik not ortalamaları, vb.) yükseltilmesi, müfredatların zorunlu ve seçmeli dersler açısından zenginleştirilmesi hedeflenmelidir.

Teşekkür

Bu çalışma, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin desteğiyle yapılmıştır.

KAYNAKLAR

- Aguillo, I. F., Bar-Ilan, J., Levene, M. & Ortega, J. L. (2010). Comparing University Rankings. *Scientometrics*, 85(1), 243-256.
- Altbach, P. (2006). The Dilemmas of Ranking. *International Higher Education*. 42, 2-3.
- Arkalı Olcay, G., Bulu, M. (2016). Uluslararası üniversite sıralama endekslerinde Türk üniversitelerinin yeri. *Yükseköğretim Dergisi*, 6(2), 95-103.
- Aydın, M. S. & Kaya, H. (2017). Dünya Yükseköğretim Sıralama Sistemleri ve Türkiye'deki Yükseköğretim Kuruluşlarının Bu Sıralama Sistemleri İçerisindeki Mevcut Durumu. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(12), 506-525.
- Baskan, G. A. (2001). Türkiye'de Yükseköğretimin Gelişimi. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 21-32.
- Birnbaum, R. (2007). No World-Class University Left Behind. *International Higher Education*. 47, 7-9.
- Bozan, M. (2019). Türkiye'nin Üniversite Gerçeği ve Bir Öneri. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(19), 19-38.
- Bowen, G. A. (2009). Document Analysis as a Qualitative Research Method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.
- Buela-Casal, G., Gutiérrez-Martínez, O., Bermúdez-Sánchez, M.P. & Vadillo-Muñoz, O. (2007). Comparative study of international academic rankings of universities. *Scientometrics*. 71, 349-365.
- Cevher, E. (2015). Türkiyedeki Vakıf Üniversitelerinin Eğitim Faaliyetlerinin Mevcut Durumunun Araştırılması. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 25-50.
- Clarke, M. (2007). The Impact of Higher Education Rankings on Student Access, Choice, and Opportunity. *Higher Education in Europe*, 32(1), 59-70.
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*. California: SAGE Publications.
- Creswell, J. W. & Creswell, J. D. (2018). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. California: SAGE Publications.
- Çetinsaya, G. (2014). *Büyüme, Kalite, Uluslararasılaşma: Türkiye Yükseköğretimi İçin Bir Yol Haritası*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu.
- Dembereldorj, Z. (2018). Review on the Impact of World Higher Education Rankings: Institutional Competitive Competence and Institutional Competence. *International Journal of Higher Education*, 7(3), 25-35.

- Gültepe, Y., Zhanl Zhumangaliyevna, M. & Kalaman, Y. (2014). *Üniversite Sıralama Sistemleri: Batı Karadeniz Üniversiteleri İçin Analiz Örneği*. Akademik Bilişim Konferansında sunulan bildiri, Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Hadi, M. A. & Closs. S. J. (2016). Ensuring rigour and trustworthiness of qualitative research in clinical pharmacy. *International Journal of Clinical Pharmacy*, 38(3), 641-646.
- Hazelkorn, E. (2013). World-class universities or world-class systems? Rankings and higher education policy choices. Marope, P.T.M., Wells, P.J., ve Hazelkorn, E. (Ed.), *Rankings and Accountability in Higher Education Uses and Misuses* içinde (Chapter 4). UNESCO Publishing.
- Hazelkorn, E. (2014). Rankings and the Global Reputation Race. *New Directions for Higher Education*, 2014, 13-26.
- Hou, Y. W. & Jacob, W. J. (2017). What contributes more to the ranking of higher education institutions? A comparison of three world university rankings. *The International Education Journal: Comparative Perspectives*, 16(4), 29-46.
- Ionnidis, J. P., Patsopoulos, N. A., Kavvoura, F. K., Tatsioni, A., Evangelou, E., Kouri, I., Contopoulos-Ionnidis, D. G. & Liberopoulos. G. (2007). International ranking systems for universities and institutions: a critical appraisal. *BMC Medicine*, 5:30.
- Konan, N. & Yılmaz, S. (2017). Üniversitelerin Sıralanma Ölçütleri ve Türkiye Üniversiteleri için Öneriler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(2), 200-210.
- Liu, N. C. & Cheng, Y. (2005). The Academic Ranking of World Universities. *Higher Education in Europe*, 30(2), 127-136.
- Marginson, S. (2007). Global University Rankings: Implications in general and for Australia. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 29(2), 131-142.
- Marginson, S. & Wende, M. (2007). To Rank or To Be Ranked: The Impact of Global Rankings in Higher Education. *Journal of Studies in International Education*, 11(3-4), 306-329.
- Namal, Y. & Karakök, T. (2011). Atatürk ve Üniversite Reformu (1933). *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(1), 27-35.
- Özalp, İ., Tonus, H. Z. & Geylan, A. (2010). Paydaşları Açısından Akademik Organizasyonlarda İtibar. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(1), 99-106.
- Paker, T. (2015). Durum Çalışması. Seggie, F.N. ve Bayyurt, Y. (Ed.), *Nitel Araştırma: Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımları* içinde (Bölüm 9). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Saka, Y. & Yaman, S. (2011). Üniversite Sıralama Sistemleri; Kriterler ve Yapılan Eleştiriler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(2), 72-79.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, (2019). *On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023)*. Ankara.
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, (2019). *2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi*. Ankara.
- Thakur, M. (2007). The Impact of Ranking Systems on Higher Education and its Stakeholders. *Journal of Institutional Research* 13(1), 83-96.
- Times Higher Education World University Rankings. (2021, 3 Ocak). Erişim adresi: <https://www.timeshighereducation.com/>
- Uslu, B. (2018). Dünya üniversiteler sıralaması: Genişletilen gösterge setine göre sıralamada oluşan farklılıklar. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(3), 457-470
- Viloria, A., Samuel, M. T., Vásquez, C., Varela, N., Cabrera, D. & Angulo, M. (2016). Ranking of Scientific Visibility of Latin American Universities. *International Journal of Control Theory and Applications*, 9(44), 409-414.
- Yükseköğretim Kurulu, (2015). *Yükseköğretim Kurulu 2016-2020 Stratejik Planı*. Ankara.
- Yükseköğretim Kurulu, (2017). *Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi 2018-2022*. Ankara.

- Yükseköğretim Kurulu, (2020). Geleceğin Bilim İnsanları için “YÖK-GELECEK PROJESİ”. Erişim adresi: <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/yok-gelecek-projesi.aspx>
- Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. (2021, 17 Şubat). Erişim adresi: <https://istatistik.yok.gov.tr/>
- Yükseköğretim Kalite Kurulu. (2021, 17 Şubat). Erişim adresi: <https://yokak.gov.tr/>
- QS World University Rankings. (2021, 3 Ocak). Erişim adresi: <https://www.topuniversities.com/subject-rankings/2020>